LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
KOMMUNIKATIONSMINISTERIET

# Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikennejärjestelmän digitaalisista tietopalveluista ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 105/2025 vp)

Liikenne- ja viestintävaliokunnan kuuleminen 1.10.2025

# Hallituksen esitysluonnoksen keskeinen sisältö

- Esityksessä ehdotetaan kokonaan uuden lain. Ehdotettava sääntely perustuu osaksi EU:n uudistetun älyliikennedirektiivin täytäntöönpanoon ja on osaksi kansallista.
  - Samalla kumottaisiin tie- ja katuverkon tietojärjestelmästä annettu laki sekä liikenteen palveluista annetusta laista 154, 154 a, 154 b ja 154 d §:t
- Esityksessä liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:lle osoitettaisiin suoraan laissa vastuu EU-sääntelyyn perustuvan liikennejärjestelmää koskevan tietojenvaihdon kansallisen yhteyspisteen järjestämisestä ja ylläpidosta.
- Lisäksi yhtiölle annettaisiin tehtäväksi kansallisen yhteyspisteen päälle rakentuvan kansallisen liikennejärjestelmän perustietopalvelun järjestäminen ja ylläpito.
- Ehdotukset merkitsevät jatkumoa ja jatkokehittämistä nykytilalle niin sääntelyn kuin käytännön ratkaisujenkin osalta. Tavoitteena on kokonaisvaltaisempi tietojenvaihdon perusrakenteiden luominen.

# Tietojen asettaminen saataville kansalliseen yhteyspisteeseen

- Tiedata, liikennedata, matkadata ja liikenneturvallisuuteen liittyvät vähimmäistiedot
- Uudistettu ITS-direktiivi edellyttää tietojen digitoimista, jos taustalla olevat tiedot ovat saatavilla. Delegoidut asetukset edellyttävät jo digitaalisessa muodossa olevien tietojen asettamista saataville kansallisen yhteyspisteen kautta.
- Tietojen saatavuudesta huolehtimisessa edettäisiin EU:n ITS-kehikon aikataulussa ja maantieteellisessä kattavuudessa. Myös tietolajit, dataformaatit ja tietojen saatavuuden ehdot määräytyisivät pääosin EU-sääntelyn kautta.
- Ehdotuksella säädettäisiin selkeästi yhden kansallisen yhteyspisteen järjestämisestä.
  - Kansalliseen yhteyspisteeseen ei kerätä tietoa, vaan tietoa siitä, mistä data löytyy (metadatakatalogi).
- Lisäksi EU-sääntelyä täydennettäisiin edellyttämällä ohjelmointirajapintojen käyttöä.

# Liikennejärjestelmän perustietopalvelu

- Perustietopalvelu mahdollistaa tietojen tosiasiallisen hyödynnettävyyden
- Palvelussa muodostetaan ns. koontikantoja vapaasti saatavaksi asetetusta datasta
- Edistää mm. liityntäpisteitä koskevan tiedon saatavuutta ja laatua, ml. esteettömyystiedot.
- Lisäksi Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:lle asetettaisiin seuraavat velvollisuudet:
  - tuottaa ITS-direktiivissä edellytettyä liikenneturvallisuuteen liittyvää vähimmäistason liikennetietopalvelua,
  - tuottaa liikenteen kokonaistilannekuvaa,
  - koordinoida yhteistyöverkoston toimintaa,
  - osallistua käytännön EU-tason yhteistyöhön

# Muut ehdotukset

- Valvonta ja sen työkalut
  - Liikenne- ja viestintäviraston tehtäväkenttää
- Ehdotukset, joilla varmistetaan kansallisen turvallisuuden huomioiminen palveluiden järjestämisessä sekä mahdollisuus reagoida tilanteissa, joissa olisi syytä epäillä tietojen väärinkäyttöä.
  - Riskiarvion tekeminen ja päivittäminen
  - Mahdollisuus keskeyttää, rajoittaa tai kieltää tietojen jakaminen
- Hyvän hallinnon vaatimusten täyttyminen varmistetaan mm. rikosoikeudellisesta virkavastuusta ja julkisuuslain noudattamisesta säätämällä

# Tehtävien rahoitus

- Lakisääteiset tehtävät rahoitettaisiin valtionavustuksena, jonka myöntäisi Liikenne- ja viestintävirasto.
  - Tällä hetkellä tehtävät ovat hajautuneet Väylävirastolle ja Liikenne- ja viestintävirastolle, jotka hankkivat osan tehtäviin liittyvistä tietopalveluista jo nyt Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:lta. Rahoitus toteutettaisiin liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan sisäisinä momenttisiirtoina.
- Tehtävien rahoitus edellyttää pysyvää vuosittaista 5 100 000 määrärahaa sekä kertaluontoista 1 150 000 euron rahoitusta momentille 31.20.51 Avustukset liikenteen ja viestinnän palveluihin.
  - Lisämääräraha jakautuu vuosille 2026–2028 siten, että vuonna 2026 se olisi 920 000 euroa ja vuosina 2027-2028 115 000 euroa.
- Summiin on lisättävä arvonlisäveron osuus 1,535 M € euroa vuonna 2026. Vuosina 2027 ja 2028 arvonlisäveron osuus laskisi 1,330 miljoonaan euroon. Vuodesta 2029 eteenpäin lisämäärärahan tarve poistuu, jolloin arvonlisäveron osuus olisi 1,301 M €.